

Ομιλία του Προέδρου της Eurobank κ. Γεώργιου Ζαυιά

Growth Awards 2022 01.11.2022

Κύριε εκπρόσωπε του Πρωθυπουργού,
Κύριοι Υπουργοί,
Αγαπητοί μας προσκεκλημένοι,

Σας ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία σας απόψε στην ετήσια γιορτή της ελληνικής επιχειρηματικότητας, την απονομή των Growth Awards.

Αυτή η πρωτοβουλία ξεκίνησε πριν από έξι χρόνια, το 2016, από την Eurobank και την Grant Thornton, όταν γινόταν ολοένα και πιο καθαρός ο ρόλος της επιχειρηματικότητας ως κεντρικού μοχλού ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, μετά από τα αδιέξοδα αναπτυξιακά υποδείγματα που κυριαρχούσαν στη χώρα πριν τη μεγάλη κρίση ανταγωνιστικότητας και χρέους και που ουσιαστικά οδήγησαν σε αυτήν. Έτσι, αποφασίσαμε να τιμήσουμε και να επιβραβεύσουμε τη συμβολή των επιχειρήσεων στην ανάπτυξη. Γιατί, σήμερα, η ανάπτυξη μέσω των επενδύσεων και της καινοτόμου επιχειρηματικότητας βρίσκεται στην κορυφή των προτεραιοτήτων της ελληνικής οικονομίας.

Στην πορεία των Growth Awards, και ενώ περιμέναμε πως το τέλος της κρίσης χρέους θα διαδεχόταν μια σταθερή πορεία γρήγορης ανάπτυξης, με όχημα κυρίως τις ευκαιρίες που δημιούργησε η κρίση αλλά και τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν στη διάρκειά της, ακολούθησαν δύο νέες και διαφορετικές κρίσεις οι οποίες δοκίμασαν ακόμη περισσότερο την ανθεκτικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων.

Την κρίση χρέους διαδέχτηκε η πανδημία, η οποία προκάλεσε μια χωρίς προηγούμενο διατάραξη των εφοδιαστικών αλυσίδων, και μια πολεμική σύρραξη σε ευρωπαϊκό έδαφος με καταλυτικές συνέπειες. Η γεωπολιτική κρίση δημιούργησε μια ενεργειακή κρίση μεγαλύτερη από αυτή της 10ετίας του '70. Ο πληθωρισμός, επανήλθε, μετά από πολλές δεκαετίες, σε διψήφια επίπεδα. Η άνοδος των επιτοκίων από τις κεντρικές τράπεζες παγκοσμίως, για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού ήδη συμβάλλει στη διαμόρφωση συνθηκών ύφεσης στις μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες και σημαντικά χαμηλότερη ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Ελλάδα αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει αυτές τις προκλήσεις με επιτυχία, μετατρέποντας σε κάποιο βαθμό τις κρίσεις σε ευκαιρία. Έτσι, στον τραπεζικό τομέα τηρήσαμε τη δέσμευσή μας για μονοψήφιο δείκτη μη εξυπηρετούμενων δανείων, με διακριτή τη συμβολή της Eurobank στη συλλογική προσπάθεια. Η διεθνής εικόνα της χώρας έχει αλλάξει και συνεχώς βελτιώνεται, όπως εμφανώς προκύπτει και στις εκθέσεις διεθνών οίκων αλλά και από τις επαφές μας στο εξωτερικό. Σε δυο πρόσφατα ταξίδια μου μάλιστα στο εξωτερικό και συζητώντας με στελέχη και επικεφαλής διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών, ήταν σαφές πως η χώρα μας ξεχωρίζει θετικά στις προοπτικές της από αρκετές άλλες χώρες της Ευρωζώνης. Ξεκάθαρα, δεν είμαστε η “special case country” που ακουγόταν συχνά στην αίθουσα του Eurogroup αλλά και εκτός της αίθουσας.

Στο πλαίσιο του ΤΑΑ, που λειτουργεί ως ανάχωμα της ΕΕ στις υφεσιακές πιέσεις εν μέσω πανδημίας, εξασφαλίσαμε το μεγαλύτερο ποσό, ως ποσοστό του ΑΕΠ, από κάθε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Η δε ενεργειακή κρίση ευνοεί τη μετατροπή της Ελλάδας σε τοπικό κόμβο ενέργειας, ενώ ακόμη και ο πληθωρισμός αν και όπως είναι φυσικό δημιουργεί προβλήματα στην οικονομία, έχει τονώσει τα φορολογικά έσοδα και βοηθά σε μια σημαντική αποκλιμάκωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ.

Το 2022, εκπλήξαμε θετικά με ρυθμό ανάπτυξης που εκτιμάται ότι μπορεί να ξεπεράσει το 6%. Η ανάπτυξη αυτή δεν οφείλεται μόνο στην εξαιρετική τουριστική χρονιά και την άνοδο της ιδιωτικής κατανάλωσης. Έχουμε επίσης εντυπωσιακή αύξηση των εξαγωγών αγαθών, ακόμα και εξαιρώντας τα καύσιμα, κατά 27,5% για το πρώτο 8μηνο του έτους, άμεσες ξένες επενδύσεις σε επίπεδο ρεκόρ 20ετίας και μια αύξηση των συνολικών επενδύσεων με διψήφιο ποσοστό.

Βέβαια, με δεδομένες τις αρνητικές προοπτικές της ευρωπαϊκής οικονομίας, το 2023, η ανάπτυξη θα είναι σημαντικά χαμηλότερη. Θα παραμείνει όμως σε θετικό πρόσημο, με την προϋπόθεση περαιτέρω ανόδου των επενδύσεων παγίων. Επομένως, είναι σαφές ότι η πορεία των επενδύσεων είναι κεντρική για την εξέλιξη της οικονομίας και απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη επιτάχυνσή τους λαμβάνοντας υπόψη ότι, παρά την άνοδό τους, παρέμεναν το πρώτο εξάμηνο του 2022 ως ποσοστό του ΑΕΠ στο 12,4%, δηλαδή ακόμη αρκετά χαμηλότερα από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο του 22,3%.

Οι επενδύσεις είναι τελικά η ασπίδα μας στις προκλήσεις που βλέπουμε στον ευρωπαϊκό ορίζοντα, γιατί αναπόφευκτα, και η δική μας οικονομία θα επηρεαστεί. Σε αυτό το περιβάλλον, χρειάζεται επίσης να διατηρούμε την αίσθηση των πραγματικών δυνατοτήτων της χώρας. Η δημοσιονομική αυτοσυγκράτηση θα λειτουργήσει πειστικά για τις αγορές και χάρη στα αυξημένα φορολογικά έσοδα μπορούμε και πρέπει να εκπλήξουμε θετικά με πρωτογενές έλλειμμα για το 2022 σημαντικά μικρότερο ακόμη και από το 1,7% που προβλέπει το προσχέδιο του προϋπολογισμού.

Ίσως το πιο αισιόδοξο σημάδι για την Ελλάδα είναι ότι εξελίσσεται και υπάρχουν οι προϋποθέσεις για να συνεχιστεί μια επενδυτική άνοξη. Η Eurobank είχε εδώ και αρκετά χρόνια επισημάνει τους κλάδους που θα πρωταγωνιστούσαν στην αναπτυξιακή φάση και οι εκτιμήσεις εκείνες σήμερα επιβεβαιώνονται. Τουρισμός, ενέργεια και logistics βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Και σε αυτούς τους κλάδους πλέον προστίθενται οι δημόσιες υποδομές, οι οικιστικές αναπλάσεις, οι τηλεπικοινωνίες και η ψηφιακή αναβάθμιση, η διαχείριση απορριμμάτων, καθώς και η μεταποίηση.

Στον ενεργειακό τομέα, η Ελλάδα εξελίσσεται ραγδαία σε ενεργειακό κόμβο. Με την κρίση που υποδαύλισε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, αναβαθμίζεται και στρατηγικά. Δεν είναι μόνο οι επενδύσεις στα παραδοσιακά πλέον ΑΠΕ. Έχουμε την ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών με την ηπειρωτική Ελλάδα, μελλοντικά αυτή με την Κύπρο και πιθανόν με την Αίγυπτο, την απαραίτητη αναβάθμιση και υπογειοποίηση των δικτύων, τις προοπτικές για τα υπεράκτια αιολικά πάρκα, τα έργα φυσικού αερίου, τις αγορές ηλεκτρικών οχημάτων. Και βέβαια τα έργα ενεργειακής αναβάθμισης που αγγίζουν την οικονομία οριζόντια. Έργα στα οποία η Τράπεζά μας έχει κεντρική παρουσία.

Στον τουρισμό, πέρα από τη χρονιά ρεκόρ, αίσθηση έκανε η έλευση ενός από τα κορυφαία επενδυτικά ταμεία του κόσμου, του GIC, ως στρατηγικού επενδυτή στον όμιλο Sani/Ikos - μια συμφωνία της τάξης του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, στην οποία η Τράπεζά μας είχε την ικανοποίηση να συμβάλει με ουσιαστικό ρόλο στο συμβουλευτικό και στο χρηματοδοτικό σκέλος. Στη μεταποίηση που η χώρα μας είχε μείνει πίσω, τώρα κερδίζει έδαφος, όπως φαίνεται από την ουσιαστική αύξηση των εξαγωγών, όχι μόνο των υπηρεσιών, αλλά και των αγαθών. Παρατηρούμε μια επαναβιομηχάνιση της οικονομίας, εκμεταλλεζόμενοι και τη διεθνή τάση επιστροφής στη Δύση παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Υπάρχει επίσης το εμβληματικό έργο του Ελληνικού, που προχωρεί, αλλά και αναπλάσεις και κτιριακά έργα που αλλάζουν την εικόνα ολόκληρων περιοχών, για παράδειγμα στον Πειραιά ή μελλοντικά στην Κρήτη. Δεν είναι τυχαίο ότι η πρώτη εισαγωγή στο Χρηματιστήριο μετά από σχεδόν δέκα χρόνια ανομβρίας αφορούσε τη Dimand, μια κορυφαία εταιρία του real estate.

Εξίσου σημαντικό όμως είναι ότι γίνονται τώρα επενδύσεις και σε κρίσιμους, πρωτοποριακούς τομείς όπου η Ελλάδα δεν είχε έως πρόσφατα ουσιαστική παρουσία: τα data centres, τα δίκτυα οπτικών ινών, που επίσης χρηματοδοτούμε, τα τεχνολογικά hubs, όπως αυτά που ίδρυσαν ή ιδρύουν η Pfizer, η Amazon, η Google ή η Deloitte. Όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά και στη Θεσσαλονίκη, όπου γεννιέται μια εντυπωσιακή νέα πόλη τεχνολογίας, στα Γιάννενα, στην Κρήτη. Συχνά, αυτές οι μεγάλες αλλαγές συγκεντρώνουν λιγότερη δημοσιότητα από όση αξίζουν.

Παρότι το διεθνές περιβάλλον προβληματίζει, η επενδυτική άνθιση μπορεί να συνεχιστεί, αλλάζοντας σταδιακά το παραγωγικό μοντέλο και μειώνοντας το επενδυτικό κενό που δημιουργήθηκε τη 10ετία της κρίσης. Τα διαθέσιμα

ευρωπαϊκά κονδύλια είναι πρωτοφανή. Και στο παρελθόν, θα πει κάποιος είχαμε ανάλογες ευκαιρίες που όμως δεν αξιοποιήσαμε. Τώρα όμως, είναι ιδιαίτερα σημαντικό, ότι η εμπλοκή του τραπεζικού τομέα, με την επιλογή της διάθεσης των κονδυλίων του ΤΑΑ μέσω τραπεζών και ελεγκτικών εταιριών, αποδεικνύεται καταλυτική για τις θετικές επιδόσεις. Η χώρα μας δεν ήταν μόνον από τις πρώτες που έλαβαν την πρώτη δόση, αλλά και από τις πρώτες που έκλεισαν επιτυχώς τον κύκλο και αιτήθηκαν τη δεύτερη δόση - και ήμασταν η πρώτη τράπεζα που ζητήσαμε τη δεύτερη δόση για επενδυτικά σχέδια που ωριμάζουν για τους πελάτες μας.

Σε αυτό το περιβάλλον, η Eurobank έχει προσδιορίσει το ρόλο της ως «Τράπεζα της Ανάπτυξης». Αναφέρθηκα νωρίτερα σε μερικές μόνο από τις επενδύσεις στις οποίες είχαμε παρουσία. Στην πραγματικότητα, δεν υπάρχει σημαντικό επενδυτικό σχέδιο, δεν υπάρχει αναπτυξιακή πρωτοβουλία στην οποία να μην έχουμε ουσιαστική και ενεργό εμπλοκή. Διευρύνουμε συνεχώς το δανειακό μας χαρτοφυλάκιο προς τις επιχειρήσεις - μόνο φέτος η καθαρή πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις για τη Eurobank θα ξεπεράσει τα €2δισ..

Θα έλεγα ότι το σύνολο του τραπεζικού τομέα ανταποκρίνεται πλήρως στη χρηματοδότηση αυτής της επενδυτικής έκρηξης, καθώς η πιστωτική επέκταση προς επιχειρήσεις ήδη κινείται στο 12.5%. Αποδεικνύουμε έμπρακτα ότι χρηματοδοτούμε τα σωστά επενδυτικά έργα, που έχουν προοπτική και σημαντικό πολλαπλασιαστή για όλη την οικονομία, σεβόμενοι τα χρήματα των καταθετών μας και δημιουργώντας προστιθέμενη αξία για όλη την κοινωνία.

Κλείνοντας θέλω να πω μόνον, από εμένα αλλά και εκ μέρους του Διευθύνοντα Συμβούλου της Eurobank, ένα θερμό «ευχαριστώ» σε όσους δουλεύουμε μαζί, για την ποιότητα της συνεργασίας. Ένα ευχαριστώ σε όλο το ελληνικό επιχειρείν, που εκπροσωπείτε, για τη συμβολή του στην πρόοδο και την ευημερία της χώρας. Και στη Grant Thornton και τον Βασίλη Καζά για την κοινή διαδρομή μας στα Growth Awards, το θεσμό που στηρίζετε με την ανταπόκριση και την αποψινή σας παρουσία. _